

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
Editură Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

1

GRIPA SPANIOLĂ

CAZUISTICĂ SEMNALATĂ ÎN PRESA ROMÂNEASCĂ (1918-1920)

Dr. Augustin Țărău¹

Massillon (Ohio), 18 octombrie 1918 – Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a tânărului român Ioan Cernea, din comunitatea românească din Massillon (Ohio), răpus de gripa spaniolă.

Necrolog

Vineri, 18 octombrie a.c., a fost transportat la cele eterne iubitul nostru frate Ioan N. Cernea din Massillon, Ohio, în cea mai frumoasă vârstă a vieții (fiind în etate de numai 24 ani și 11 luni). Dânsul murise de **influență** spaniolă.

A lăsat în urma dânsului pe jalnicii părinți Nicolae Cernea și soția Ana, pe fratele său Nick și surorile Ana și Mărioara, precum și pe cumnatul Mihăilă Zăblău și o mulțime de prieteni, care cu adânci dureri îi zic în urmă: - *Dumnezeu să-l ierte!*...

America. Roumanian Daily News, nr. 259, din 12 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

Cincinnati (Ohio), 24 octombrie 1918 – Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a secretarului Societății Române de Ajutor și Cultură „Dacia Română” a emigrației românești din Cincinnati, răpus de gripa spaniolă.

Caz de moarte

Societatea Română de Ajutor și Cultură „Dacia Română” din Cincinnati, Ohio, aduce la cunoștința publicului românesc din America, în special fraților membri ai USRA, moartea fratelui Nicolae Ciurciu, membru al Societății „Dacia Română”, fost secretar scripturistic al Societății până când nemiloasa moarte l-a răpit din mijlocul nostru.

Fratele Ciurciu a suferit de boala **influență** spaniolă. Fratele Nicolae a răposat joi seara la orele 9 (24 octombrie 1918). Prohodul a avut loc sâmbătă la orele 1 p.m. în 26 octombrie 1918.

Pe fratele Nicolae Ciurciu îl deplânge nemângâiata sa soție și unicul lor fiu, în țara veche, comuna Pogda, comitatul Torontal, Banat. Iar din partea Societății „Dacia Română” îl deplâng toți frații membri ai societății, cât și toți prietenii și cunoștii.

Fratele Nicolae Ciurciu a fost un bun membru, sincer și cu devotament față de Societatea „Dacia Română”. Din partea și în numele Societății „Dacia Română” îi trimitem ultimul salut frățesc. *Dumnezeu să-l odihnească și țărâna să-i fie ușoară.* În numele Societății „Dacia Română” din Cincinnati, Ohio:

*George Babeș, președinte
P. Moroică, secretar financiar*

America. Roumanian Daily News, nr. 255, din 6 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

McKees Rocks (Pennsylvania), 31 octombrie 1918 – Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a casierului Societății „Negru Vodă” a emigrației românești din Pennsylvania, răpus de gripa spaniolă.

¹ Augustin Țărău, muzeograf în cadrul Muzeului Orașului Oradea - Complex Cultural. E-mail: gustav_arhive@yahoo.com

O veste tristă

Cu adâncă durere aduc la cunoștință organizațiunii noastre încetarea din viață a fratelui nostru Lazăr Tomuleț, casierul Societății „Negru Vodă” din Mc Kees Rocks, Pa.

Răposatul a fost un membru foarte bun al Societății timp de 10 ani, și-a făcut datorința față de organizațiunea noastră.

Dânsul a încetat din viață în 31 octombrie, după o suferință de numai 8 zile, a fost bolnav de boala care bântuie în întreaga Americă. A lăsat în patria veche șase copii și aici îl deplânge soția și 2 copii.

Înmormântarea a avut loc sâmbătă, 2 noiembrie de către preotul N. Cloanță din Ellwood City Pa.

Din partea mea, care i-am cunoscut calitățile frumoase, aduc sincere condoleanțe familie mortului și regretând din adâncul inimii pierderea fratelui nostru, zicem: Să-i fie țărâna ușoară.

McKees Rocks, Pa.

Ioan Craiovean

2

America. Roumanian Daily News, nr. 255, din 6 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

McKees Rocks (Pennsylvania), 18 octombrie-2 noiembrie 1918 – Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a emigranților români Lazăr Tomuleț din Sighișoara, Ilie Dan și George Bătă din Șeica Mare (Târnava Mare), răpuși de gripa spaniolă.

Caz de moarte

Societatea Română de ajutor și Cultură „Negru Vodă” din McKees Rocks, Pennsylvania, aduce la cunoștința publicului românesc din America, și în special fraților membri și membre din USRA, moartea fraților membri ai Societății sus numite, și anume frații:

Lazăr Tomuleț, fost casier al societății noastre până când nemiloasa moarte l-a răpit din mijlocul nostru și care a răposat în ziua de 31 octombrie 1918. Pe fratele Tomuleț îl deplânge iubita-i soție și doi copilași, aici în America, și încă șase copii în patria veche. Dânsul a fost în etate de 46 ani, născut în comuna Sighișoara, comitatul Târnava Mare.

Al doilea frate care a răposat este fratele Ilie Dan, tot membru al societății sus numite, care a răposat în ziua de 18 octombrie 1918, din comuna Șeica Mare, comitatul Târnava Mare. Îl deplâng doi copii rămași în patria veche.

Al treilea frate răposat este George Bătă, în etate de 30 de ani, a răposat în ziua de 2 noiembrie, pe care îl deplâng scumpii săi părinți în patria veche și scumpul său frate Alexa Bătă, care e aici în America, de prezent în McKees Rocks, Pennsylvania.

Toți trei au fost membri ai Societății „Negru Vodă” din McKees Rocks, Pennsylvania, dânsii au fost buni membri, care au luptat mult pentru interesele Uniunii până au fost în viață, dar boala aceasta, care bântuie pe toate locurile, i-a ajuns și pe dânsii.

Din partea societății noastre le trimitem ultimul salut frățesc de la toți frații noștri membri: Să le fie țărâna ușoară și memoria binecuvântată. Dumnezeu să-i odihnească în pace.

În numele Societății „Negru Vodă” din McKees Rocks, Pennsylvania:

Zaharie Boian, președinte

Lazăr Dragoș, secretar

America. Roumanian Daily News, nr. 276, din 3 decembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

Follansbee (West Virginia), 2 noiembrie 1918 – Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a recrutului român transilvănean Vasile Miclea din Paloș (Târnava Mare), înrolat voluntar în armata americană, răpus de gripa spaniolă în tabăra de instrucție de la Steubenville (Ohio).

Necrolog

Cu regret aducem la cunoștința fraților aparținători USRA trecerea din viață a fratelui Vasile Miclea, fost membru al Societății „Mihaiu Viteazu” din Follansbee, West Virginia.

Fratele Vasile Miclea a fost înrolat ca soldat în armata Statelor Unite și nemiloasa moarte l-a luat dintre noi în ziua de 2 noiembrie 1918, înainte de a fi dus pe câmpul de luptă.

Rămășițele lui pământești au fost aduse în orașul Follansbee, West Virginia, și înmormântate în Cimitirul Veteranilor din Steubenville, Ohio, făcându-i-se o înmormântare foarte pompoasă, fiind petrecut până la

locul de odihnă de 13 soldați, membrii ai Societății noastre și un număr mare de prieteni și cunoscuți, care au venit din depărtări mari pentru a-și lua rămas bun de la acela care a fost gata de a-și da viața pentru cauza neamului, dar nemiloasa moarte ia luat viața în etate de abia 26 ani. Însmormântarea a fost făcută de către preotul Filaret Georgiu, din Martins Ferry, Ohio.

Aici îl deplâng frații dânsului, Ioan și Petru Miclea, verii dânsului și un mare număr de priteni și cunoscuți, iar din patria veche, în comuna Paloș², județul Târnava Mare, bătrânii săi părinți, frați și surori. Din partea Societății noastre îi zicem: *Fie-i țărâna ușoară. Dumnezeu să-l ierte și să-l așeze între dreptii săi.*

În numele Societății „Mihaiu Viteazu” din Follansbee, West Virginia:

Ioan Hociotă, președinte
Dionisie Muscă, secretar

3

America. Roumanian Daily News, nr. 284, din 14 decembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 4

Alliance (Ohio), 3 noiembrie 1918 – *Anunț al președintelui Societății „Unirea Română Ardeleană și Transilvăneană” a emigrației românești din Alliance în legătură cu trecerea la cele veșnice a trei membri ai societății, răpuși de gripa spaniolă, și îndemnul adresat românilor încă neînscrisi în societate de a se afilia ei, pentru a beneficia de asigurare și ajutor de însmormântare.*

Alliance, Ohio, 7 noiembrie 1918

Domnule Redactor!

Cu părere de rău trebuie să vă înștiințez despre trei cazuri de moarte întâmplare în sânul societății noastre „Unirea Română Ardeleană și Transilvăneană”. În rândul prim am pierdut pe vechiul nostru membru F[red] Ungar. Dânsul, deși străin de naționalitate, a fost membru activ al organizațiunii noastre de mai mulți ani. Lasă pe urmă dânsului adânci regrete, soția și 4 copii orfani.

Alți doi vrednici membri ai societății noastre au fost însmormântați într-o singură zi. Numele lor este George Roșca și Nicolae Sălcudin. Pe primul îl plânge în patria veche soția și un copil, iar cel din urmă a murit în floarea vârstei. Îi deplâng verii, verișoarele și cumnații. Toate cazurile de moarte au fost de pe urma bolii „influența spaniolă”.

Doamna F. Ungar aduce adânci mulțumite atât societății „Unirea Română Ardeleană și Transilvăneană”, cât și mamei Uniuni, mai ales că bărbatul dânsei, fiind asigurat în trei organizații, afară de a noastră (una săsească, alta nemțească și una americană), astăzi vede că cel mai mare beneficiu, de 700,00 \$ de la Uniunea noastră îl capătă, pe când de la celelalte capătă mai puțin.

Vedeți dar, dragi membri? Nu mai stați la îndoială, nu mai așteptați, cutreierați toate locuințele fraților noștri care nu sunt membri și le vorbiți să se înscrie în societate, să nu mai stea nepăsători. Societatea este tata și mama noastră pe aceste plaiuri. Veniți deci cu toții, cu mic cu mare, voi ce nu sunteți membri, și vă înscrieți în societate. Ați văzut toți, duminică 3 noiembrie ce însmormântare frumoasă s-a făcut fraților membri și ați auzit și cuvintele de adevărat păstor al părintelui Popovici, când a îndemnat pe toți să se înscrie în societate, Ligă și parohie.

Vichente G. Zăgan
reprezentantul ziarului „America”,
colector la „Liga Națională”

America. Roumanian Daily News, nr. 258, din 11 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

Martins Ferry (Ohio), 4 noiembrie 1918 – *Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a patru membri ai comunității românești din Ohio, răpuși de gripa spaniolă.*

Victimele influenței spaniole în Martins Ferry, Ohio

Cu părere de rău trebuie să aducem la cunoștință cum că din sânul Societății noastre au trecut la cele veșnice următorii 4 membri și membre: Nicolae Pavel și soția dânsului, Maria Pavel, Nistor Pavel frați; în urma nefericitei familii a rămas o copilă în etate de 11 luni și un băiat în țara veche.

² Paloș (Palăș, în ungurește Pálos, în germană Königsdorf) sat aparținător comunei Cața, județul Brașov, alcătuită azi din localitățile Cața (în germană Katzensdorf, în ungurește Kaca), Beia (în germană Mehburg, Mähdorf, în ungurește Homoródbene, Szászbene, Szászbénye), Drăușeni (în germană Draas, Drausz, Draes, Dräss, în ungurește Homoróddaróc, Daróc), Ionești (în germană Eisdorf, în ungurește Homoródjánosfalva, Jánosfalva) și Paloș - n.n., A.Ț.

Acești membri au trăit în timpul din urmă în Weirton, W.Va., iar sora Rozalia Pătruț în timpul din urmă a trăit în Whelling, W.Va. O deplânge soțul dânzei, George Pătruț. Le zicem *Dumnezeu să-i ierte și Să le fie țărâna ușoară*, și celorlalți membri *Să-i ferească Dumnezeu de primejdie*.

În numele Societății „Învierea” din Martins Ferry, Ohio: Alexe Crăciun, secretar financiar.

America. Roumanian Daily News, nr. 253, din 4 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 2

Youngstown (Ohio), 11 noiembrie 1918 – *Apel al președintelui Societății „Semănătorul Român” a emigrației românești din Youngston în legătură cu trecerea la cele veșnice a emigrantului român Simion Cernea din Cucerdea (Mureș), răpus de gripa spaniolă.*

Necrolog

Din nou Societatea „Semănătorul Român”, din East Youngstown, Ohio, e în doliu prin trecerea la cele eterne a fratelui Simion Cernea din Cucerdea³. Defunctul a fost unul dintre cei mai buni membri și luptători față de Societate.

Azi, în 11 noiembrie 1918, la orele 4 a.m., la etatea de 41 de ani moartea l-a despărțit de noi și de soția lui iubită, precum și de cei 2 copii dragi ai săi, azi în Ardeal. Îl deplângem toți, ca pe un frate bun al nostru și iubit, care din cauza nemiloasei boli **influența** spaniolă a trebuit să ne părăsească, totodată silit fiind a-și părăsi și funcția de gardian, care a purtat-o cu grijă timp de un an. Defunctul e a doua victimă a **influenței** spaniole în sânul Societății noastre.

Fie-ți țărâna ușoară și memoria neuitată!

În numele Societății „Semănătorul Român”, din East Youngstown, Ohio,

Grigore Aron, președinte

America. Roumanian Daily News, nr. 261, din 14 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 4

Youngstown (Ohio), 21 noiembrie 1918 – *Anunț al Societății Române de Ajutor și Cultură „Semănătorul Român” a emigrației românești din Youngstown în legătură cu trecerea la cele veșnice a românului Dumitru Neghirlă, din Șalcău (Târnava Mare), răpus de gripa spaniolă.*

Necrolog

[Societatea Română de Ajutor și Cultură „Semănătorul Român” din East Youngston, Ohio, e din nou în doliu, prin încetarea din viață a fratelui Dumitru Neghirlă. Defunctul, deși abia numai în septembrie trecut a intrat în mijlocul nostru, și-a purtat datorința față de Societate, precum și respectul dat membrilor și funcționarilor.

Fi-iertatul, a fost născut în comuna Sola⁴, comitatul Târnava Mare, la anul 1877, și lasă-n urmă-i soția și doi copii în Ardeal. Lasă și pe prietenii și pe membrii adânc îndurerați, pe care i-a stimat, și din cauza epidemiei **influența** spaniolă, trece la cele eterne. Noi, cei rămași în urmă-i, îi zicem:

Dumnezeu să-l treacă la cei drești.

În numele Societății „Semănătorul Român” din East Youngstown, Ohio:

Grigore Aron, președinte

America. Roumanian Daily News, nr. 267, din 21 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

Newark (Ohio), 30 noiembrie 1918 – *Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a tânărului român Ioan Muntean din Cetea (Bihar), din comunitatea românească Newark, răpus de gripa spaniolă.*

Necrolog

³ Cucerdea (în ungurește *Oláhkovcsárd*) comună în județul Mureș, alcătuită azi din localitățile Cucerdea, Bord și Șeulia de Mureș – n.n., A.Ț.

⁴ Mihăileni (în ungurește *Sálfalva*, în germană *Schaldorf*) comună în județul Sibiu, alcătuită azi din localitățile Mihăileni, Metiș (în ungurește *Szászmártonfalva*, *Mártonfalva*, în germană *Martinsdorf*, *Mättersdorf*), Moardăș (în ungurește *Mardos*, în germană *Muardesch*, *Mardisch*), Răvășel (în ungurește *Rovás*, în germană *Ruesch*, *Rues*, *Rosch*, *Rovasch*) și Șalcău (*Șeica*, în ungurește *alkó*, *Salykó*, în germană *Schalko*, *Schalkenberg*) – n.n., A.Ț.

Fostul membru al Societății „Dacia Traiană” din Newark, Ohio, Ioan Muntean din Cetea, a răposat marți, 19 noiembrie 1918, în Sharon, Pennsylvania, după o suferință de două luni de **influență** spaniolă, lăsând soția și o fetiță de un an în urmă-i, care îl deplânge.

Fratele Ioan Muntean a fost un bun membru, devotat și respectuos în tot timpul cât a fost membru al Societății noastre, 6 ani de zile. Membrii Societății „Dacia Traiană” îl deplâng și regretă pierderea dânsului dintre noi, zicându-i: *Dumnezeu să-l odihnească!*

În numele Societății „Dacia Traiană” din Newark, Ohio:

George Iacșa, președinte
Simion Hălălaiu, secretar

America. Roumanian Daily News, nr. 274, din 30 noiembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

5

Ellwod City (Pennsylvania), 1 decembrie 1918 – Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a emigrantului român Samoilă Lazăr din Laslea Mare (Târnava Mare), răpus de gripa spaniolă.

Necrolog

Societatea Română de Ajutor și Cultură „Carol I”, din Ellwod City, Pennsylvania, este î doliu, prin trecerea la cele eterne a fratelui Samoilă Lazăr, din comuna Laslea Mare⁵, comitatul Târnava Mare. Defunctul a fost dintre cei mai buni membri ai societății noastre în timp de 5 ani.

Deși dânsul a trăit în orașul New Castle, Pennsylvania mai mult ca în orașul Ellwod City, Pennsylvania, dar dragostea față de Societatea „Carol I” și de membrii ei nu l-au despărțit până în dimineața zilei de 1 decembrie 1918, la orele 1, fiind în etate de 41 ani. Moartea l-a despărțit de noi și de soția lui iubită, precum, și de cele 3 copilițe dragi ale lui, care se află în Ardeal. Îl deplângem cu toții ca pe un bun frate al nostru, care din cauza boalei nemiloase **influență** spaniolă a trebuit să ne părăsească. În această țară îl deplâng doi nepoți și o nepoată, prieteni și cunoscuți.

Prohodul a fost săvârșit de către părintele N. Clonța în ziua de 2 decembrie 1918 la orele 3 p.m. în orașul Ellwod City, Pennsylvania. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

În numele Societății „Carol I” din Elwood City, Pennsylvania:

Ioan I. Irimie, președinte
Vasile V. Luca, secretar

America. Roumanian Daily News, nr. 282, din 10 decembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

Limerick Sask (Canada), 21 decembrie 1918 – Știre în legătură cu trecerea la cele veșnice a emigrantului român Moise Radu din Dobrogea, fermier în Limerick Sask (Canada), răpus de gripa spaniolă.

Caz de moarte

Pe această cale aduc la cunoștință tuturor cunoscuților despre moartea fratelui meu Moise Radu, farmăar, necăsătorit, în etate de 32 ani, care a răposat după o suferință de 3 săptămâni în spitalul din Limerick Sask, Canada.

Boala această nemiloasă, care bântuie pretutindeni (**influența** spaniolă), mi-a luat pe singurul meu frate pe care l-am avut aici în Canada. Decedatul a fost membru al secției Ligei Naționale din Limerick Sask, Canada. În Dobrogea, România, mai avem frați și surori.

Rog pe bunul și milostivul Dumnezeu să-i dea odihnă ușoară și lină în veci.

Tudor Radu

America. Roumanian Daily News, nr. 290, din 21 decembrie 1918, Cleveland-Ohio, p. 3

Londra, 5 ianuarie 1919 – Știre în legătură cu dimensiunea deceselor provocate de gripa spaniolă la nivel mondial, cifrată la șase milioane de morți.

⁵ Laslea (în germană *Großlasseln*, în ungurește *Szászszentlászló*, *Nagyszászszentlászló*), comună în județul Sibiu, alcătuită azi din localitățile Laslea, Florești (în germană *Felsendorf*, în ungurește *Földszin*, *Földszintelke*), Mălâncrav (în germană *Malmkrog*, *Mallenkrag*, *Halbenkragen*, în ungurește *Almakerék*), Nou Săsesc (în germană *üchsisch-Neudorf*, *Deutsch-Neudorf*, *Neudorf bei Schäßburg*, în ungurește *Apaujfalu*, *Szászújfalu*, *Újfalu*) și Roandola (în germană *Renmenthal*, *Rennthal*, *Rondeln*, *Rauthal*, în ungurește *Rudály*) - n.n., A.Ț.

Şase milioane de oameni au pierit de boala spaniolă

După o socoteală a ziarului englez „Times”, au murit de boală spaniolă în toată lumea peste şase milioane de oameni. Cele mai mari pustiiri le-a făcut boala în India, unde au murit aproape 3 milioane.

Biserica și Școala, nr. 52 din 23 decembrie 1918/5 ianuarie 1919, Arad, p. 5

Paris, 25 ianuarie 1919 – Știre statistică în legătură cu numărul mare de vieți omenești răpuse de gripa spaniolă în ultimele trei luni, cifră ce o depășește pe cea a victimelor războiului în același interval de timp.

Victimele influenței spaniole

Paris – Conform celor scrise în ziarul „Excelsior” din Paris, influența a secerat în timp de trei luni viețile a 6.000.000 de persoane. Războiul a costat 20.000.000 vieți, însă într-o perioadă de patru ani și jumătate.

6

America. Roumanian Daily News, nr. 19, din 25 ianuarie 1919, Cleveland-Ohio, p. 2

Washington, 15 septembrie 1919 – Știre în legătură cu intervenția deputatului Simeon D. Fess, din Ohio, în Congresul Statelor Unite ale Americii, pentru a pune în discuție proiectul de lege introdus de către el privitor la demararea cercetărilor medicale menite să izoleze virusul ce provoacă gripa spaniolă și să găsească antidotul potrivit stopării noului val de îmbolnăviri ce a cuprins țara.

În fața primejdiei care se prevede

Washington, 15 septembrie – Cu câteva cazuri de influență, raportate de Serviciul Salubrității Publice al Statelor Unite, săptămâna aceasta se vor face eforturi pe lângă Congres ca să se ia pașii necesari să prevină o revenire a ravagiilor pe care le-a făcut această boală anul trecut.

Deputatul Fess, Ohio, care a introdus legea în care se prevede ca guvernul să facă cercetări în speranța că va afla un leac pentru această boală, va arăta săptămâna aceasta Camerei marea primejdie care ne așteaptă din pricina neactivității Congresului. Legea depusă de el zace în dosarele Comitetului de mai multe luni de zile.

„Toți oamenii de știință sunt de acord că singura cale de a afla un leac pentru această boală este izolarea germenilor care o provoacă – a declarat Fess – și și aceasta probabil se va putea numai prin experiențe costisitoare în laboratoarele guvernului.

Congresul, după aparență, arată o apatie deosebită pentru această lege – a zis Fess – și contrară cu marea însemnătate a ei. Pare că se interesează puțin de ea. Congresul trebuie ori să înlesnească o sumă, comparativ mică, ca să afle un leac pentru influență, ori va fi în fața unei necesități ca să procure o sumă mare pentru lucrările de ajutorare dacă se ivește o epidemie generală, așa cum prevăd mulți oameni de știință”.

Fess îndeamnă comunitățile care au suferit greu de epidemia de anul trecut să scrie deputaților și senatorilor lor din Congres, stăruind pe lângă ei să intre în acțiune spre a vota legea.

America. Roumanian Daily News, nr. 216, din 16 septembrie 1919, Cleveland-Ohio, p. 1

Madrid, 7 octombrie 1919 – Avertisment lansat de specialiștii din Madrid în legătură cu izbucnirea unui nou val al epidemiei de gripă spaniolă în Europa.

Din Madrid se anunță că gripa spaniolă se pregătește pentru un nou voiaj. Nu se știe încă în ce direcție va porni. Ne-am bucura foarte mult ca să fim scutiți de această vizită neașteptată. Cu toate acestea, ar fi bine să nu ne afle nepregătiți.

Renașterea Română, nr. 208, din 7 octombrie 1919, Sibiu, p. 2

Viena, 22 februarie 1920 – Știre în legătură cu ravagiile făcute de gripa spaniolă în capitala Austriei, printre care s-ar afla și Kun Bela, fostul conducător al Republicii Bolșevice Maghiare, refugiat la Viena.

Ravagiile gripei în Viena

Cetatea Cavalerilor

La Viena sunt 40.000 de cazuri de **influență** spaniolă. Mortalitatea e foarte mare. Printre victime e și dr. Ernest Werheim, cunoscutul specialist de boli de femei, și Bela Kuhn, care a fost adus la spitalul Stockerau, de lângă Viena, fiind bolnav.

Gazeta Transilvaniei, nr. 34, din 22 februarie 1920, p. 2

Brașov, 21 martie 1920 – *Considerații formulate de un medic român pe marginea noului val de gripă spaniolă care a început să bântuie în Moldova și Basarabia, la început, și care s-a extins apoi în toată țara.*

Considerațiuni asupra epidemiei actuale de gripă

În îngrozitorul cortegiu de mizerii care au întovărășit războiul mondial, epidemiile au ocupat un loc de frunte, căci e fapt constatat că mai multă lume s-a stins răpusă de fiind de boli decât de glonț. Holera, ciurma, febra tifoidă, dizenteria, febra recurentă și-au început activitatea deodată cu izbucnirea războiului celui mare. În primăvara anului 1918 s-a ivit și o formă de gripă mult mai gravă, atât ca formă cât și ca pronostic, mai întâi în Spania, de unde i s-a adus și prenumele de spaniolă. A călătorit prin nordul Europei, iar prin iulie a acestui an și-a făcut apariția și în Moldova și Basarabia. Pe la începutul lui august se mai potolise și mai credeam că s-a stins complet, când ne pomenim că prin luna septembrie se întinde cu repeziciune extraordinară și sub formele clinice cele mai variate și mai bogate în complicații bronhopulmonare și cardiace, care în majoritatea cazurilor se terminau cu moartea bolnavului.

După o acalmie de vreo 8-9 luni, ne-am pomenit deodată că din nou se semnalează din toate părțile focare de gripă bântuite cu o furie turbată, atât la țară cât și la orașe. Forma de gripă actuală prezintă și ea forme grave ca: complicații mortale, dar mai rare decât cele din toamna anului 1918, și în special se observă la adulți complicații mai grave decât la copii și chiar durata boalei și a convalescenței este mult mai lungă la cei dintâi.

Gripa de acum se prezintă sub forme simple și foarte complicate, cu o simptomatologie din cele mai variate. Formele simple de gripă sunt caracterizate printr-o izbucnire bruscă, cu temperatură ridicată, dureri vagi și o senzație de zdrobire, extenuare în tot corpul și mai ales în șale și membre; inflamația căilor aeriene superioare: nas, gât, laringe, faringe, trahee și bronhiile mari, sau sunt turburări gastro-intestinale, care predomină situația: grețuri, vărsături, constipație, diaree, colici, icter cateral, prin transmiterea infecției gripale la căile biliare.

Se poate însă în unele cazuri ca să lipsească atât simptomele respiratorii, cât și cele gastro-intestinale și atunci să avem de-a face numai cu o formă nervoasă de gripă.

Formele complicate de gripă ating mai ales aparatul respirator (plămâni) și sunt cele mai grave. Ele dau procentul de mortalitate cel mai ridicat.

Din observațiile noastre reiese că cele mai multe complicații grave sunt datorate imprudențelor comise de bolnavii atinși de formele ușoare de gripă: ignorează o ușoară tuse, puțină febră, o mică indispoziție, o neînsemnată durere de cap, un puțin supărător catar naso-laringo-traheal, o mică durere în gât și părăsesc camera să-și vadă de afaceri, expunându-se să răcească și să contracteze complicații, pe care le-ar fi putut evita.

Nici un bolnav de gripă, fie aceea oricât de ușoară, să nu părăsească camera până la vindecarea completă și până ce nu și-a recâștigat din forțele pierdute prin boală. Răcirea și slăbiciunea generală, cu pierderea forțelor (ce o simt chiar și cei ce au trecut printr-o formă de gripă ușoară), predispun organismul la complicațiuni grave, pulmonare mai ales.

Copiii, îngrijiți cu multă precauțiune de părinți, precum și bătrânii, mai prudenți, prezintă mai rar complicațiuni decât adulții, care se încred în rezistența lor organică sau se grăbesc să-și vadă de afaceri.

Epidemia actuală de gripă se deosebește de cea din 1889, care încă a bântuit în aproape întreaga Europă, prin durata, întinderea și prin gravitatea sa mult mai accentuată și prin faptul că lovește grav mai mult în adulți decât în bătrâni și copii.

Bineînțeles că condițiile mizerabile de trai, prin care am trecut și încă trecem de aproape șase ani, joacă un rol considerabil în această receptivitate anormală. Epidemia s-a abătut asupra unei populații stovite de suferință, lăsată pradă grijilor deprimante, nesiguranței și necazurilor de tot felul. La acestea se mai adaugă insuficiența alimentării, surmenajul, nerespectarea condițiilor igienice, de trai, în nici o direcție, care toate au favorizat într-o măsură extraordinar de mare întinderea epidemiei, paralel cu creșterea slăbiciunii fizice și morale.

Dr. Alexe Sulica

Gazeta Transilvaniei, nr. 58, din 21 martie 1920, p. 1